

Список використаних джерел

1. Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r (Dz. U. 1997 № 89 poz. 555). URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970890555/U/D19970555Lj.pdf>.
2. Распоряжение министра юстиции от 2 июня 2003 г. в деле технических условий проведения опознания (Dz.U. nr 104, poz. 981).URL: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20031040981/O/D20030981.pdf>.
3. Груза Э. Опознание человека в польском уголовном процессе. Воронежские криминалистические чтения. Воронеж. 2010. №12. С. 137–151. URL: http://www.law.vsu.ru/vrn-crime/pdf/vrn_crime2010_12.pdf
4. Piculski S. Podstawowe zagadnienia taktyki kryminalistycznej. Białystok. 1997. 214 с. URL: https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/7685/1/S_Pikulski_Podstawowe%20zagadnienia%20taktyki%20kryminalistycznej.pdf.

Гришко Юлія Юрївна,

аспірант кафедри криміналістики
та домедичної підготовки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ

КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Насильство в сім'ї є актуальною проблемою сьогодення та негативним проявом суспільного життя, що загрожує безпеці як сім'ї, так і суспільства загалом. Все це пов'язано із такими явищами, як збільшення кількості розлучень, бездоглядність і безпритульність дітей, формування насильницького менталітету нації, жебракування, втрати загальнолюдських цінностей та взаєморозуміння.

Так, М. І. Єнікеев зазначає, що особа злочинця – це сукупність типологічних якостей індивіда, які обумовили вчинене ним злочинне діяння [1, с. 47].

Особу злочинця, який вдається до насильства в сім'ї, визначають як особу, яка вчиняє умисні насильницькі дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного характеру відносно члена (членів) своєї сім'ї. Відповідно, кримінологічна характеристика такої особи – це кримінологічний опис комплексу соціально значущих ознак особи, наділеної такими якостями з огляду на її взаємодію із зовнішніми умовами й обставинами, що зрештою призводить до вчинення нею актів насильства відносно члена (членів) сім'ї [3, с. 84].

Більшість дослідників виокремлюють три групи властивостей особи злочинця: біологічні, соціальні та психологічні.

Питання, пов'язані з характеристикою осіб, які вчиняють домашнє насильство, розглядали у своїх працях такі науковці: Ю. М. Антонян, О. В. Радзевілова, М. І. Бажанов, О. М. Бандурка, Н. І. Малихіна, А. Б. Блага, І. Г. Богатирьов, А. В. Варданян, О. В. Бойко, В. В. Василевич, В. В. Вітвіцька, О. М. Джужа, О. Г. Колб та ін.

Науковці намагались визначити кримінологічні ознаки структури особи злочинця, який вчиняє насильство в сім'ї, завдяки цьому можливо визначити його типовий кримінологічний портрет, а отже, розробити рекомендації з удосконалення діяльності щодо протидії домашньому насильству. В наукових працях було доведено, що для учасників кримінальних конфліктів, які вирішують їх шляхом насильства, притаманним є низький культурний та освітній рівні. За рівнем освіти більшість осіб (49,3 %) мала повну загальну середню освіту, 23,4 % – середню спеціальну, по 3,9 % – вищу та базову середню освіту, незакінчену вищу – 1,3 %. Більшість осіб (90,9 %) мали постійне місце проживання, де вчиняли домашнє насильство стосовно подружжя, колишнього подружжя, осіб, з якими перебували у сімейних або близьких стосунках [2, с. 67].

На сьогоднішній день більшість науковців виділяють такі групи особи злочинця: соціальна, психологічна та біологічна. Також вони є значними для структури особи злочинця, і надають можливість виокремити його типові ознаки: біологічні (стать, вік), соціальні (місце проживання, освіта, сімейний стан, вид діяльності, загальний рівень культури, виховання), психологічні (емоційний стан, темперамент, інтелект, наявність або відсутність психічних відхилень).

Вчені дійшли висновку, що суб'єкти такого виду злочину мають спільні риси. Це здебільшого особи чоловічої статі, повнолітні, із середньою освітою, які не працюють, офіційно неодружені (проте перебувають у сімейних стосунках із жертвою).

Результати узагальнення кримінальних проваджень свідчать, що у 77 % випадків злочинці були у сімейних чи подружніх стосунках з потерпілими, у 23 % мотивами вчинення домашнього насильства були ревності, у 9 % хуліганські дії.

Базуючись на дослідженнях науковців отримані в процесі знання допоможуть не лише скласти портрет злочинця, а й висвітлити зв'язки його особистісних рис із зовнішніми чинниками, що сприяють учиненню цього виду злочинів.

Список використаних джерел

1. Еникеев М. И. Юридическая психология: учебник. Москва: НОРМА, 2001. 624 с.
2. Іщенко Т. В. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2019. № 3(112). С. 65–69.
3. Ботнаренко І. А. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 2(103). С. 99–105.